

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5763/2018
18.12.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Влада Крстић, адвокат из ..., против тужених ЈП Дирекције за грађевинско земљиште, урбанизам, путеве и стамбене послове Општине Бујановац у ликвидацији, коју заступа ликвидациони управник Исљами Фаруш и ПТГП „Сава – Белча“ ОД Прешево, чији је пуномоћник Зоран Стојановић, адвокат из ..., ради накнаде, одлучујући о ревизији туженог ПТГП „Сава – Белча“ ОД Прешево изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4685/2017 од 05.12.2017. године, у седници одржаној 18.12.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ се пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 4685/2017 од 05.12.2017. године у делу у коме је одлучено у односу на туженог ПТГП „Сава – Белча“ ОД Прешево, тако што се одбија као неоснован захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени ПТГП „Сава – Белча“ ОД Прешево да тужиоцима солидарно са туженим ЈП Дирекција за грађевинско земљиште, урбанизам, путеве и стамбене послове Општине Бујановац исплати накнаду на име заузетог земљишта, дела катастарске парцеле бр. .. КО Бујановац у површини од 249 м² износ од 5.000,00 динара по метру квадратном, односно укупно 1.245.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом од 25.04.2016. године, као и да им накнади трошкове поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженом ПТГП „Сава – Белча“ ОД Прешево на име трошкова поступка плате 121.500,00 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бујановцу П 416/14 од 11.07.2017. године, ставом првим изреке одбијен је, као неоснован захтев тужилаца којим су тражили да се обавезу тужени да им на име накнаде штете за незаконито заузето земљиште солидарно исплате сваком део од по $\frac{1}{2}$ износа и то за: заузети део парцеле к.п. бр. .. на месту званом „ВВ“ њива 3. класе, укупне површине 501 м², уписане у лист непокретности бр. .. КО ... у мерама и границама ближе описаним у изреци, у укупној површини од 137 м², који је заузет пресецањем и асфалтирањем пута; за заузети део

парцеле к.п. бр. .. КО Бујановац у укупној заузетој површини од 72 м2, који је насипан шљунком, угажен и користи се као прилазни пут и за заузети део парцеле к.п. бр. .. КО Бујановац у заузетој укупној површини од 40 м2 који је насипан шљунком, угажен и користи се као прилазни пут, укупан износ од 1.245.000,00 динара, са законском затезном каматом од 25.04.2016. године до исплате, као и да тужиоцима накнади трошкове поступка. Ставом другим изреке, обавезани су тужиоци да туженом ПТГП „Сава – Белча“ ОД Прешево на име трошкова постука солидарно плате 121.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 4685/17 од 05.12.2017. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда. Ставом другим изреке, усвојен је захтев тужилаца и обавезани су тужени да тужиоцима солидарно исплате правичну накнаду на име заузетог земљишта са дела катастарске парцеле бр. .. КО Бујановац у површини од 249 м2 у износу од 5.000,00 динара по м2 односно у укупном износу од 1.245.000,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом од 25.04.2016. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужиоцима на име трошкова поступка солидарно исплате 667.632,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени ПТГП „Сава – Белча“ ОД Прешево је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 87/18), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија туженог ПТГП „Сава – Белча“ ОД Прешево основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су сувласници к.п.бр. .. уписане у лист непокретности бр. .. КО Бујановац. Из налаза и мишљења судског вештака геодезије утврђено је да је на делу наведене парцеле изграђена улица која је асфалтирана и да постоје две ново пресечене улице које су у катастру тачно дефинисане, а на лицу места нису у целости стављене у функцију према пројектној документацији, већ су делимично просечене и на истима је нанесен шљунак. Укупна површина заузетог дела катастарске парцеле тужиоца је 249 м2. На основу налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке утврђено је да тржишна вредност 1м2 заузетог земљишта према локацији, површини и положају у граду износи 5.000,00 динара, а за заузетих 249 м2 износи 1.245.000,00 динара. Тужени ЈП Дирекција за грађевинско земљиште, урбанизам, путеве и стамбене послове Општине Бујановац је био инвеститор изградње пута на парцели тужилаца у току 2008. године, а тужени ПТГП „Сава – Белча“ ОД Прешево извођач радова. У вези предметне непокретности није спроведен поступак експропријације, нити је тужиоцима по било ком основу исплаћена накнада за заузето земљиште.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су тужени пасивно легитимисани у смислу члана 207. Закона о облигационим односима, с обзиром да је првотужени био инвеститор, а друготужени извођач радова

на изградњи путева у току којих је тужиоцима извршено фактичко заузеће дела предметне парцеле, међутим, одлучујући о истакнутом приговору застарелости потраживања закључио је да је исти основан у смислу члана 376. став 1. Закона о облигационим односима, налазећи да је протекао субјективни рок од три године од дана када су тужиоци дознали за проузроковану штету и лица која су причинила штету, с обзиром да је заузеће извршено 2008. године, а да је тужба поднета 10.01.2013. године, због чега је, одбио као неоснован захтев тужиоца.

Другостепени суд је након одржане расправе укинуо првостепену пресуду и обавезао тужене да тужиоцима солидарно плате накнаду на име заузетог дела катастарске парцеле бр. .. КО ... у површини од 249 м2 износ од 1.245.000,00 динара са каматом од 25.04.2016. године, применом члана 58. став 1. и 2. Устава Републике Србије и члана 1. Првог протокола уз Европску конвенцију о заштити људских права, с обзиром да је од стране тужених извршена фактичка експропријација дела парцеле тужилаца за потребе изградње пута, а да тужиоцима није извршена исплата накнаде за заузето земљиште, и да од стране тужених није покренут поступак прописан одредбама Закона о експропријацији.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом туженог ПТГП „Сава – Белча“ ОД Прешево, указује на погрешну примену материјалног права од стране другостепеног суда.

Чланом 207. Закона о облигационим односима прописано је да наручилац и извођач радова на непокретности солидарно одговарају трећем лицу за штету која му настане у вези са извођењем тих радова.

Фактичка експропријација постоји када се на земљишту које није формално експрописано граде путеви, инфраструктурни и други објекти од јавног и општег интереса иако не постоји одлука – решење о одузимању земљишта. Она, као фактички акт јавне власти претпоставља предузимање одређених радњи којима се мења карактер фактички заузетог земљишта, чиме се власник или корисник земљишта лишава свог права, а крајњи корисник сноси одговорност према њему, уколико је земљиште приведено намени, а да му претходно није одузето, тако да у случају фактичке експропријације власник или корисник заузетог земљишта има право на одговарајућу накнаду.

Чланом 207. Закона о облигационим односима прописана је солидарна одговорност за проузроковану штету у посебном случају када штета настане трећем лицу у вези са извођењем радова на непокретности. Овај члан регулише само питање одговорности за штету коју претрпе трећа лица у вези са извођењем радова на непокретности, пошто извођење радова на непокретности представља сложену и често опасну делатност по околину, па је овај члан прописујући солидарну одговорност наручиоца и извођача радова за штету коју у вези са извођењем радова претрпе трећа лица омогућио трећим лицима сигурнију накнаду штете и на тај начин већу правну сигурност у остваривању права на накнаду штете. Код утврђеног да је тужени ПТГП „Сава – Белча“ ОД Прешево изводио радове на асвалтирању пута, по налогу туженог ЈП Дирекције за грађевинско земљиште, урбанизам, путеве и стамбене послове Општине Бујановац, то се у овом случају не може применити одредба из члана 207. Закона о облигационим односима, јер се тужбом не тражи накнада штете коју су тужиоци претрпели у вези са извођењем радова, већ се ради о тужби за накнаду за

трајно заузети део предметне парцеле према тржишној вредности исте, у којој ситуацији према одредбама Закона о експропијацији, власници имају право на накнаду у висини тржишне вредности за одузето право својине од крајњег корисника. Наиме, према одредбама Закона о експропијацији, које, иако се не могу применити у случајевима када одузимање или ограничење права својине на непокретности није извршено у поступку и на начин прописан овим законом, власници имају право на накнаду у висини тржишне вредности за одузето право својине од крајњег корисника. Имајући у виду наведено, а код утврђеног да је тужени ПТГП „Сава – Белча“ ОД Прешево био извођач радова и да није крајњи корисник заузетог дела предметне парцеле тужилаца, то, супротно закључку другостепеног суда, исти није у обавези да тужиоцима плати накнаду за заузети део предметне парцеле, због чега је преиначена другостепена одлука и одлучено као у ставу првом изреке, применом члана 416. став 1. ЗПП.

Применом плана 165. став 2. ЗПП тужиоци су обавезани да туженом ПТГП „Сава – Белча“ ОД Прешево на име трошкова поступка плате 121.500,00 динара, а који трошкови се односе на трошкове за састав одговора на тужбу 6.000,00 динара, на име заступања на шест одржаних рочишта, за свако по 7.500,00 динара, на име заступања на 13 неодржаних рочишта, за свако по 4.500,00 динара и на име састава жалбе 12.000,00 динара, а све на основу члана 153. и 154. ЗПП, док му нису признати трошкови по ревизији, с обзиром да исте није определио, са којих разлога је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић